

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σελίν, Πορτ Βομπέν, Γαλλική Ριβιέρα, 2016

Η ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ λάτρευε μια παλαιά παροιμία της Προβηγκίας που συνήθιζε να μου απαγγέλλει με χαρούμενη, τραγουδιστή φωνή όταν ήμουν παιδί: *L'eau trouble est le gain du pêcheur sage*.^{*} Έλεγε πως σήμαινε ότι «στα ταραγμένα νερά ο σοφός ψαράς είναι αυτός που βγαίνει κερδισμένος». Θεωρούσα πάντα πως με αυτό τον τρόπο προσπαθούσε να με διαβεβαιώσει πως όποιος δεν τα παρατά στους δύσκολους καιρούς επιβραβεύεται στο τέλος για την επιμονή και τις προσπάθειές του.

Ωστόσο, όπως άλλωστε και με τα περισσότερα από όλα όσα μου είχε πει η μητέρα μου, τελικά ανακάλυψα και ένα ακόμη νόημα σε αυτή την παροιμία, και συγκεκριμένα πως «όταν επικρατεί το χάος και όλοι είναι συγκεντρωμένοι στο πώς θα τα βγάλουν πέρα, τότε έχεις μια μοναδική ευκαιρία να πάρεις αυτό που θέλεις χωρίς να σε προσέξει κανείς».

Για κάποιον παράξενο λόγο η παροιμία εκείνη ήρθε ξανά σήμερα στο μυαλό μου όταν έλαβα ένα μείλ από έναν άνδρα

^{*} Η φουρτουνιασμένη θάλασσα είναι η χαρά του σοφού ψαρά. (Σ.τ.Μ.)

τον οποίο γνώριζα ελάχιστα: *Πρόκειται να δέσω σήμερα στη μία στο Πορτ Βομπέν, μόνο για ανεφοδιασμό. Μόλις ολοκληρώσω, θα σαλπάρω και πάλι. Αν θέλεις να κάνεις αυτό που έλεγες, έλα τώρα. Συνημμένη η κάρτα εισόδου για να ανέβεις στο σκάφος.*

Ανακουφίστηκα, καθώς είχα αρχίσει να πιστεύω πως δεν θα μου απαντούσε ποτέ, όμως ταυτόχρονα πανικοβλήθηκα όταν πρόσεξα πως κόντευε σχεδόν μεσημέρι. Ενημέρωσα βιαστικά τους Γάλλους συνεργάτες μου στο κινηματογραφικό στούντιο της Νις ότι δεν θα μπορούσα να παρευρεθώ στο πάρτι του φινάλε γιατί έπρεπε να φροντίσω κάποιο προσωπικό θέμα στην Αντίμπ, και εκείνοι υπέθεσαν αμέσως πως ήμουν έτοιμη να το σκάσω για κάποιο ερωτικό ραντεβού, συνοδεύοντας τα βιαστικά βήματά μου προς το αυτοκίνητο με φιλικά πειράγματα, αποκαλώντας με τρυφερά *«La Americaine mystérieuse»*.*

Το να καταφέρει κανείς να επιβιώσει στο μεσημεριανό μοτιλιάρισμα στη Νις σήμαινε ότι θα έπρεπε να τα βάλει με δεκάδες τουριστικά λεωφορεία, φορτηγά, επιβατικά οχήματα και ανυπόμονους οδηγούς που βιάζονταν να προλάβουν το *déjeuner*** τους. Σε μια από τις αναγκαστικές, αναπόφευκτες στάσεις, σήκωσα αποφασιστικά το βλέμμα μου και απόλαυσα για μία ακόμη φορά το υπέροχο τοπίο.

Όσες φορές και αν την έχω δει, η θέα αυτή μου κόβει την ανάσα: ο ζεστός, λαμπερός ήλιος της Γαλλικής Ριβιέρας και ο τρόπος με τον οποίο δίνει ζωή σε καθένα από τα χρώματα που αγγίζει με μια θαυμαστή τελειότητα: στις ατέλειωτες, στο χρώμα του ροδιού, κεραμιδένιες στέγες που αγκαλιάζουν τους πυρωμένους τοίχους των σπιτιών επάνω στους λόφους, στα

* Η μυστηριώδης Αμερικανίδα. (Σ.τ.Μ.)

** Μεσημεριανό. (Σ.τ.Μ.)

καταπράσινα πεύκα, κρεμασμένα επάνω στις πλαγιές που φτάνουν μέχρι τη θάλασσα, και πάνω από όλα στο μπλε – το βαθύ γαλάζιο της θάλασσας της Μεσογείου, που έγλειφε από τη μία πλευρά τις ακτογραμμές και χανόταν από την άλλη στο βάθος του ορίζοντα, μπλεγμένο με τον απέραντο θόλο του καταγάλανου ουρανού.

ΤΩΡΑ, ΚΑΘΩΣ ΦΤΑΝΩ ασθμαίνοντας στο Πορτ Βομπέν, ανησυχώντας μήπως το πλοίο που ψάχνω έχει ήδη σαλπάρει, παρκάρω βιαστικά το αυτοκίνητο στην πρώτη ελεύθερη θέση που βρίσκω.

Συνεχίζω με τα πόδια, προχωρώντας όσο πιο γρήγορα μπορώ μέσα στις πάνινες εσπαντρίγιες μου, αφήνοντας πίσω μου ένα μικρό πάρκο όπου γηραιοί κύριοι παίζουν χαρτιά, καθισμένοι στα τραπεζάκια κάτω από τα δέντρα, σε ένα γαλήνιο, παραμυθένιο σκηνικό, λουσμένο στο γλυκό φως του ήλιου που αντανακλά το πέτρινο αστεροειδές φρούριο που δεσπόζει ψηλά, αυτό που στέκει αιώνες άγρυπνος φρουρός της ακτογραμμής ενάντια στους εισβολείς. Προχωρώ ως την άλλη άκρη του λιμανιού, φτάνοντας τελικά στη «Μαρίνα των Εκατομμυριούχων».

Πολλά από τα μεγαλύτερα γιοτ στον κόσμο είναι αραγμένα σε αυτό το πολυτελές απάγκιο, κάποια από αυτά με τόσους ορόφους και περίπλοκη αρχιτεκτονική, που τα κάνουν να μοιάζουν περισσότερο με διαστημικούς σταθμούς παρά με σκάφη. Μισοκλείνω τα μάτια στο εκτυφλωτικό φως και διαβάζω τα ευφάνταστα ονόματα στα πλαϊνά τους, ενώ σκέφτομαι πως οι υπερήφανοι ιδιοκτήτες τους είναι πραγματικά πασίγνωστοι στην περιοχή: ένας Άραβας πρίγκιπας και οι αμέτρητοι γιοι του, ένας μοναχικός Αμερικανός μεγιστάνας των ηλεκτρονικών

υπολογιστών, ένας εκκεντρικός Ρώσος πετρελαιοπαραγωγός. Η ατμόσφαιρα είναι πλημμυρισμένη από χρήμα και εξουσία. Στην άκρη της μαρίνας υπάρχει ένα πολυσύχναστο ελικοδρόμιο και παρατηρώ εντυπωσιασμένη ένα ελικόπτερο που κατεβαίνει εκείνη τη στιγμή στο έδαφος, ακολουθώντας τις επιδέξιες κινήσεις του έμπειρου χειριστή του.

Επιτέλους βρίσκω το σκάφος που αναζητώ – *Le Troubadour*;* ένα πελώριο γιοτ με τρία διαφορετικά καταστρώματα, βαμμένο σε βασιλικό σκούρο μπλε χρώμα και αστραφτερή ολόχρυση κουπαστή. Είναι τόσο μεγάλο και επιβλητικό, που πραγματικά διστάζω να το πλησιάσω. Οι άνδρες του πληρώματος, άψογοι μέσα στις ταιριαστές μπλε στολές τους, με παρατηρούν καχύποπτα καθώς αρχίζω να ανεβαίνω την *passerelle*** που σαν γέφυρα ενώνει το σκάφος με τη στεριά. Η ξύλινη δίοδος ταλαντεύεται ελαφρά, ενώ πάπιες, χήνες και ένας εντυπωσιακός κατάλευκος κύκνος επιπλέουν αμέριμνα από κάτω. Γλάροι πετούν σε σχηματισμούς πάνω από το κεφάλι μου, έτοιμοι να βουτήξουν για το πρώτο ψάρι που θα εντοπίσουν να βγαίνει στην επιφάνεια.

Κρατώ στα χέρια το κινητό μου και δείχνω την κάρτα επιβίβασης σε έναν πανύψηλο άνδρα, μέλος του πληρώματος, ο οποίος έπειτα από μια φευγαλέα ματιά στο χέρι μου αρχίζει να με κοιτάζει παράξενα. Ακολουθώντας το βλέμμα του, ανακαλύπτω πως στα νύχια μου υπάρχουν ακόμη ίχνη από μπλε και μαύρη αδιάβροχη μάσκα, ενώ οι παλάμες μου είναι γεμάτες λεκέδες από ροζ και κόκκινες πούδρες. Η αιτία ήταν ασφαλώς το γεγονός ότι είχα περάσει όλο το πρωινό μου στο στούντιο μακιγιάροντας αγχωμένους ηθοποιούς, κάποιους ηλικιωμένους,

* Ο Τροβαδούρος. (Σ.τ.Μ.)

** Πασαρέλα σκάφους (σκάλα επιβίβασης). (Σ.τ.Μ.)

ώστε να δείχνουν νεότεροι, άλλους νέους, ώστε να δείχνουν πιο εκλεπτυσμένοι, και τους πραγματικά όμορφους, ώστε να δείχνουν πιο λαμπεροί.

Μπορώ να φανταστώ πώς φαινόμεουν στα μάτια του: μια ψηλή, μάλλον κατάκοπη, τύπισσα με μακριά καστανή αλογοουρά και μαύρο κοστούμι σε ένα μέρος όπου όλοι οι επισκέπτες εμφανίζονταν ντυμένοι με πανάκριβα και κατάλληλα για την περίσταση ανοιχτόχρωμα ρούχα, σε απόλυτα αρμονική αντίθεση με το απεγάδιαστο, χρυσαφένιο μαύρισμά τους από τις ατέλειωτες ώρες χαλάρωσης στις πλαζ του Σαν Τροπέ.

Ο άνδρας τοποθέτησε την κάρτα επιβίβασης μπροστά στην οθόνη ενός υπολογιστή ασφαλείας και, αφού έλαβε το κατάλληλο μήνυμα, έκανε ένα βήμα πλάι μουρμουρίζοντας αδιάφορα: «*Merci, madame, entrez, s'il vous plaît*».* Ωστόσο, υποψιάζομαι πως και αυτός, όπως και όλα τα άλλα μέλη του πληρώματος δεν ήταν τίποτα περισσότερο από αδίστακτα θηρία που θα με πετούσαν με άνεση έξω σε περίπτωση που λάμβαναν το αντίστοιχο μήνυμα στην οθόνη του υπολογιστή.

Στο σημείο αυτό περνώ στη δικαιοδοσία του καπετάνιου του γιοτ, ενός απεγάδιαστου Γάλλου με εκτυφλωτική λευκόχρυση στολή. Ακολουθώντας το τυπικό, ευγενικό νεύμα του, διασχίζουμε μαζί το ξύλινο κατάστρωμα, κατεβαίνουμε μια στενή στριφογυριστή σκάλα και φτάνουμε τελικά μπροστά σε μια κλειστή ξύλινη πόρτα. Εκείνος βγάζει από την τσέπη του έναν κρίκο με αμέτρητα κλειδιά, ξεκλειδώνει, μου ανοίγει την πόρτα για να περάσω και αποσύρεται κλείνοντας μαλακά την πόρτα πίσω του. Ακούω το χαρακτηριστικό *κλικ* και καταλαβαίνω πως το δωμάτιο κλειδώθηκε ξανά, μ' εμένα στο εσωτερικό του.

* Ευχαριστώ, κυρία, περάστε, παρακαλώ. (Σ.τ.Μ.)

Εντάξει λοιπόν, λέω μέσα μου, τουλάχιστον έφτασα μέχρι εδώ. Παίρνω μια βαθιά ανάσα και αρχίζω να επεξεργάζομαι τον χώρο που φαίνεται να είναι η βιβλιοθήκη του σκάφους. Ένα δωμάτιο διακοσμημένο σαν ιδιωτική αριστοκρατική λέσχη, με δερμάτινες πολυθρόνες ντυμένες με μεταξωτή ταπετσαρία, ολόμαλλα περσικά χαλιά και κλειστά ράφια βιβλιοθήκης φτιαγμένα από ξύλο κερασιάς, τα οποία προφυλάσσουν αμέτρητα πολύτιμα αντικείμενα από τη διάβρωση του θαλασσινού αέρα και του αλμυρού νερού. Πλησιάζοντας, παρατηρώ πως ολόκληρο το δωμάτιο διαθέτει σύστημα ρύθμισης της θερμοκρασίας, ωστόσο κάθε γυάλινη βιτρίνα είναι εξοπλισμένη με ξεχωριστό θερμοστάτη και δείκτη υγρασίας – ώστε τίποτα να μην μπορεί να αλλοιώσει τα πανάκριβα, εισαγόμενα πούρα που ήταν προσεκτικά τοποθετημένα μέσα στους υγραντήρες ή τους εύθραυστους θησαυρούς που φυλάσσονταν πίσω από το γυαλί μέσα σε μια βιτρίνα γεμάτη εντυπωσιακά εκθέματα. Ακούω έναν σιγανό μεταλλικό ήχο ακριβώς επάνω από το κεφάλι μου ο οποίος προέρχεται από μια από τις τέσσερις κάμερες ασφαλείας που είναι εγκατεστημένες ψηλά σε καθεμία από τις τέσσερις άκρες του δωματίου και ενεργοποιούνται από την κίνηση, προσαρμόζοντας τη γωνία λήψης τους σαν το μάτι ενός άγρυπνου αρπακτικού. Πνίγω με δυσκολία τη σχεδόν ακατανίκητη ανάγκη μου να κάνω γκριμάτσες στον φακό.

Μέσα στην απόλυτη σιωπή που επικρατεί, καταλαβαίνω πως ο χτύπος της καρδιάς μου είναι ακόμη γρήγορος και δυνατός από την αποφασιστική προσπάθειά μου για να φτάσω εδώ έγκαιρα. Και γιατί όλα αυτά; Μόνο και μόνο για να καταλήξω να περιμένω κάποιον που, απ' ό,τι φαίνεται, έχει τρόπους αγροίκου.

Ωστόσο, αφού έφτασα μέχρι εδώ, δεν πρόκειται να τα πα-

ρατήσω. Αυτή η επίσκεψή μου σηματοδοτεί το τέλος ενός μεγάλου ταξιδιού και σήμερα θα ανακαλύψω αν όλο αυτό τον καιρό έκανα τις σωστές επιλογές. Κοιτάζω κλεφτά γύρω μου, νιώθοντας λίγο αβέβαιη. Σκέφτομαι τώρα πως ίσως και ο οικοδεσπότης μου έχει λάβει όλες αυτές τις προφυλάξεις γιατί δεν με εμπιστεύεται, όπως και εγώ εκείνον.

Ο φωτισμός σε αυτό το παράξενο άδυτο είναι χαμηλός και λιτός, κρατώντας μακριά τον εκτυφλωτικό ήλιο, θυμίζοντάς μου πως υπάρχει στ' αλήθεια μια σκοτεινή πλευρά της Ριβιέρας. Είχα ακούσει για βαθύπλουτους αριστοκράτες και νεαρές κληρονόμους που λάτρευαν την κοσμοπολίτικη ζωή να εξαφανίζονται ανεξήγητα στους πολύβουους δρόμους χωρίς κανένα ίχνος, όπως και για τη διάσημη ρουλέτα του καζίνο που είχε τη δύναμη να σε καταστρέψει ή να σε κάνει διάσημο μέσα σε μια νύχτα. Φέρνω στον νου μου τα λόγια του θεατρικού συγγραφέα Σόμερσετ Μομ, ο οποίος έζησε τα τελευταία χρόνια της ζωής του στην Κυανή Ακτή: *Ένας ηλιόλουστος τόπος για σκιερούς ανθρώπους.*

Μέχρι που πάτησα το πόδι μου σε αυτές τις ακτές δεν είχα σκεφτεί ποτέ τον εαυτό μου ως έναν σκοτεινό χαρακτήρα· όμως όλοι εδώ δείχνουν να διαθέτουν σύνθετες προσωπικότητες, σαν ένα πρόσωπο σε όνειρο κυβισμού· κι όμως, όταν έφτασα εδώ πρώτη φορά, πριν από δύο χρόνια, λίγο μετά τα τριακοστά μου γενέθλια, άρχισα να αντιλαμβάνομαι πως και εγώ, όπως και τόσοι άλλοι, διέθετα κάποια ίχνη τυχοδιωκτισμού στην ψυχή μου.

Καθώς τα μάτια μου προσαρμόζονται στις σκιές, γνωρίζοντας πως κάθε μου κίνηση παρακολουθείται, την προσοχή μου τραβάει ένα γυαλιστερό, εντοιχισμένο μακρόστενο κάθισμα φτιαγμένο από ξύλο καρυδιάς που παραμένει ακίνητο στα τερτίπια του νερού. Μου θυμίζει στασίδι εκκλησίας και κάθομαι

προσεκτικά, νιώθοντας σαν μια από τις ευσεβείς κυρίες της Προβηγίας που γλίστρησε αθόρυβα μέσα σε ένα άδειο παρεκκλήσι με το προσευχητάρι της στα χέρια, για να ζητήσει βοήθεια από τους προστάτες αγίους της και να προσευχηθεί για αυτούς που αγαπά. Ίσως, και πάντα με τον δικό μου τρόπο, το γεγονός και μόνο πως βρίσκομαι σήμερα εδώ μοιάζει σαν ένα είδος προγονικής λατρείας.

Όσο περιμένω, αναλογίζομαι την ντροπαλή, μυστικοπαθή μητέρα μου, η οποία χωρίς να το περιμένω μου έδωσε τη σκυτάλη να συνεχίσω σε ένα μονοπάτι, το μονοπάτι που η δική της μητέρα ήθελε να πείσει εκείνη να ακολουθήσει. Αναρωτιέμαι αν κατάφερα να εκπληρώσω τις ελπίδες της ή αν τελικά τις πρόδωσα.

Συνειδητοποιώ πως ακόμη και σήμερα ψάχνω απαντήσεις, ίχνη, στοιχεία. Νιώθοντας σαν ναυαγός που αναζητά μια άγκυρα για να σταθεροποιηθεί σε ένα σημείο σε αυτή τη θάλασσα της αβεβαιότητας, κλείνω τα μάτια και πιάνω τον εαυτό μου να επικοινωνεί με τη γιαγιά Οντίν – η οποία κάποτε υπήρξε ένα νεαρό κορίτσι που ζούσε σε ένα ταπεινό σπίτι, με τοίχους βαμμένους στο χρώμα του μελιού, πάνω από ένα φαινομενικά απλοϊκό *café*, σε μια μικρή παραθαλάσσια πόλη, όχι πολύ μακριά από εδώ, πολλά πολλά χρόνια πριν.

I

Οντίν, *Café Paradis*, άνοιξη 1936

ΕΝΑΣ ΑΛΜΥΡΟΣ ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΟΣ ΑΝΕΜΟΣ φύσηξε ορμητικά από τη Μεσόγειο, ένας τελετουργικός προάγγελος που έσπρωξε την αφρισμένη παλίρροια επάνω στα βράχια και ταρακούνησε τις ψαρόβαρκες στο λιμανάκι του Ζουάν-λε-Πεν, πριν σαρώσει φουριόζος τη μικροσκοπική αυλή του *Café Paradis*, εκεί όπου η Οντίν καθάριζε αμέριμνη τα λαχανικά της.

Το ηλιόλουστο αυτό πρωινό του Απρίλη, που είχε ήδη μετατρέψει την κουζίνα του *Café Paradis* σε καζάνι, η Οντίν είχε βρει καταφύγιο στην αυλή. Στο μικροσκοπικό πλακόστρωτο, προστατευμένο από τον καυτό ήλιο και την ευλογημένη σκιά ενός πελώριου πεύκου, η Οντίν καθόταν στο χαμηλό πέτρινο τοιχάκι που ήταν χτισμένο γύρω από τις ρίζες του πελώριου δέντρου. Κρατώντας ένα κοφτερό μαχαίρι στα επιδέξια χέρια της, καθάριζε και τακτοποιούσε με επιμέλεια τους ανοιξιάτικους θησαυρούς της Προβηγκίας – καρότα baby, αρακάς και αγκινάρες, όλα τόσο τρυφερά, που θα μπορούσαν να σερβιριστούν και ωμά, γαρνιρισμένα με λεπτές, ζουμερές φέτες λεμονιού, τόσο γλυκιές, που θα μπορούσε κανείς να τις φάει με τη φλούδα.

Δούλευε με σβελτάδα και αφοσίωση και το ελαφρά ιδρωμένο κορμί της τη βοήθησε να αντληφθεί αμέσως την απότομη αλλαγή του ανέμου που θρόισε δυνατά ανάμεσα στα κλαδιά του πεύκου. Καθώς η Οντίν είχε ανατραφεί με την αρχή να εμπιστεύεται τα παράξενα σημάδια της φύσης, ακούμπησε αμέσως κάτω το μαχαίρι της, έκλεισε τα μάτια και σήκωσε το κεφάλι της για να καλωσορίσει την αναζωογονητική θαλασσινή αύρα που χάιδεψε απαλά το πρόσωπό της.

Σπάνια είχε την ευκαιρία να απολαύσει μια μοναχική στιγμή και να χαθεί μέσα στις σκέψεις της. Ένα ακαθόριστο προαίσθημα για ένα συναρπαστικό μέλλον που την περίμενε άρχισε να διαγράφεται στο μυαλό της και εκείνη πάσχισε να το αιχμαλωτίσει, σαν μια πυγολαμπίδα που έλαμπε μόνο για λίγες στιγμές.

«Οντίν!» φώναξε η μητέρα της μέσα από την κουζίνα του *café*. «Μα πού είναι αυτό το κορίτσι; Ο-ντίν!»

Η Οντίν πετάχτηκε επάνω καθώς άκουσε το όνομά της να αντηχεί ανάμεσα στους πέτρινους τοίχους των σπιτιών που κύκλωναν την αυλή. Σήκωσε το βλέμμα της και αντίκρισε το πρόσωπο της μητέρας της, καδραρισμένο από το πλαίσιο του παραθύρου, όμοιο με το πορτρέτο μιας επιβλητικής αυτοκράτειρας. Αν και ήταν πια πολύ αργά για το πρωινό και πολύ νωρίς για το μεσημεριανό σερβίρισμα, δεν υπήρχε στιγμή ανάπαυλας από τις δουλειές που έπρεπε να γίνουν στην κουζίνα ώστε να διατηρούνται οι υψηλές προδιαγραφές ποιότητας του *café*.

Όλοι όσοι εργάζονταν στο *Café Paradis* γνώριζαν καλά τον ρόλο τους, από τη ριγωτή ψιψίνα που επιθεωρούσε άγρυπνα για κάποιο ποντίκι που μπορεί να έκανε το λάθος να πλησιάσει την κουζίνα μέχρι το τρομακτικό μπουλντόγκ που στεκόταν άγρυπνος φρουρός ενάντια στους ζητιάνους που караδοκούσαν για δωρεάν φαγητό ή για κάποιο ανοιχτό, ξεκλειδωτο παράθυρο.

Όσο για την Οντίν, η δική της δουλειά ήταν να κάνει ό,τι της έλεγε η μητέρα της.

Η μαντάμ Μπελάνζ έβγαλε το κεφάλι της έξω από το παράθυρο της κουζίνας μέχρι που εντόπισε τελικά την κόρη της.

«Τι νομίζεις ότι κάνεις εκεί, αράζοντας στον κήπο σαν τον πασά;»

«Τελειώνω, *Maman!*» φώναξε η Οντίν, σηκώνοντας αμέσως το καλάθι με τα λαχανικά στη μέση της, και προχώρησε βιαστικά προς την κουζίνα. Ο καλότυχος άνεμος είχε πια εξαφανιστεί, ακολουθώντας το άγνωστο μονοπάτι του, χωρίς εκείνη. Στη θέση του, είχαν επιστρέψει πια οι γνώριμες μυρωδιές από το λάδι που έκαιγε στην κουζίνα, τα καυσαέρια από τα περαστικά φορτηγά και το ξύλο που κάπνιζε στα γύρω αγροτόσπιτα. Ωστόσο, η ατμόσφαιρα ήταν πλημμυρισμένη από μια αίσθηση πως κάτι ιδιαίτερο συνέβαινε σήμερα – οι γονείς της φέρονταν παράξενα από το πρωί, ψιθυρίζοντας ασταμάτητα μεταξύ τους.

Καθώς πλησίασε περισσότερο στο ανοιχτό παράθυρο της κουζίνας, τα έμπειρα ρουθούνια της αντιλήφθηκαν αμέσως τις πρώτες μυρωδιές του σημερινού μεσημεριανού μενού: *pissaladière*, δηλαδή τάρτα Προβηγκίας με κρεμμύδι και μαύρες ελιές· χοιρινό στην κατσαρόλα με κόκκινο κρασί και μύρτιλλα· και για ψάρι – ήταν δυνατόν;

Όρμησε μέσα και έτρεξε κατευθείαν στην παλιά μαύρη στόφα που ήταν αναμμένη στη γωνία, από όπου αναδύονταν δεκάδες μυρωδιές από καλομαγειρεμένα φαγητά. Τώρα μπορούσε πια να διακρίνει ξεκάθαρα τη μυρωδιά που έβγαινε από την κατσαρόλα.

«*Bouillabaisse!*» αναφώνησε ενθουσιασμένη, ενώ αναρωτιόταν γιατί η μητέρα της είχε επιλέξει για σήμερα αυτό το ξεχωριστό πιάτο –το οποίο απαιτούσε μισή ντουζίνα διαφορετικά

ψάρια— αντί να ετοιμάσει την πιο απλή και οικονομική ψαρόσουπα που ονομαζόταν *bourride**. Η Οντίν σήκωσε το καπάκι και άρχισε να παίρνει βαθιές εισπνοές, εκστασιασμένη. Σέλερι, κρεμμύδι, σκόρδο, ντομάτα, φινόκιο, μαϊντανός, θυμάρι, δάφνη και φλούδα πορτοκαλιού, ένα υλικό με μεθυστική μυρωδιά που χρησιμοποιούνταν τόσο πολύ στην κουζίνα της Νότιας Γαλλίας· και κάτι ακόμη, κάτι εξαιρετικά σπάνιο και πολύτιμο που έδινε στον ζωμό ένα υπέροχο χρυσαφένιο χρώμα. «Εβαλες από το σαφράν του πατέρα Ζακ;» ρώτησε εντυπωσιασμένη η Οντίν.

Η πολυάσχολη μητέρα της σήκωσε το βλέμμα και σταμάτησε για ένα λεπτό τις δουλειές της.

«Ναι», είπε η μαντάμ Μπελάνζ, καθώς έπιασε ένα μικροσκοπικό γυάλινο δοχείο, το οποίο σήκωσε ψηλά στο φως και το περιεργάστηκε ευλαβικά. «Φοβάμαι πως ήταν και το τελευταίο, εκτός από αυτή τη μοναδική κλωστούλα που δεν θα αντέξω να τη χάσω». Μητέρα και κόρη αντάλλαξαν ένα βλέμμα γεμάτο δέος καθώς παρατηρούσαν μαγνητισμένες το τελευταίο κόκκινο νήμα του σαφράν, το οποίο πρόσδιδε μια μοναδική γεύση στο φαγητό, μια γεύση που ο πατήρ Ζακ είχε περιγράψει σαν *ένα φιλί ανάμεσα στο φρεσκοκομμένο άχυρο και στο μέλι καστανιάς*.

Το σαφράν αυτό ήταν από τον κήπο του γηραιού μοναχού, ο οποίος το είχε δώσει στην Οντίν όταν εκείνη αποφοίτησε από το οικοτροφείο του μοναστηριού, ψηλά στους λόφους επάνω από την πόλη της Νις. Ο στοχαστής πατήρ Ζακ, επικεφαλής της κουζίνας της μονής, ήταν ένας από τους λιγοστούς ηλικιωμένους που εκτιμούσε πραγματικά την έμφυτη περιέργεια της Οντίν, αντί να ενοχλείται από αυτήν. Γνωρίζοντας πως η οικογένειά της διατηρούσε ένα *café*, της επέτρεπε να αποφεύγει

* Ψαρόσουπα αυγολέμονο, αρωματισμένη με σκόρδο. (Σ.τ.Μ.)

πολλές από τις καθημερινές αγγαρείες του μοναστηριού ώστε να τον βοηθά στην περιποίηση των γαλήνιων κήπων του στοχασμού, μαθαίνοντας τα πανάρχαια μυστικά της κουζίνας του.

Δεν υπάρχει τίποτα που να συγκρίνεται με το γαλλικό σαφράν, της είχε πει με υπερηφάνεια, δείχνοντάς της τον κήπο με τους μενεξεδένιους κρόκους τους οποίους φρόντιζε ακούραστα, μέχρι τις δύο πολύτιμες εκείνες μέρες του Οκτώβρη, όταν άνθιζαν τα μπουμπούκια τους. Τότε, όλοι οι μοναχοί βοηθούσαν να μαζέψουν τους εύθραυστους κόκκινους υπέρους – τρεις μόνο σε κάθε λουλούδι. Στη συνέχεια οι ύπεροι αποξηραίνονταν προσεκτικά και μεταμορφώνονταν στα πολύτιμα κόκκινα νήματα που ο πατήρ Ζακ φύλασσε ευλαβικά μέσα σε γυάλινα μικροσκοπικά δοχεία. Η Οντίν και η μητέρα της διαχειρίζονταν πολύ προσεκτικά τις κλωστούλες του σαφράν, φροντίζοντας ώστε να είναι επαρκείς για καιρό, χρησιμοποιώντας τες μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως για τις χριστουγεννιάτικες κάσταρντ και τα *macarons*.

«Τι γίνεται σήμερα;» ρώτησε με περιέργεια η Οντίν.

«Περιμένουμε έναν σημαντικό πελάτη για μεσημεριανό», απάντησε αψηρημένα η μητέρα της.

Η Οντίν έβαλε ένα κουτάλι μέσα στην κατσαρόλα για να δοκιμάσει την *bouillabaisse*.

«Μμ...Υπέροχη! Ωστόσο, θα της πήγαινε λίγο πιπέρι ακόμη», πρότεινε.

Η μαντάμ Μπελάνζ κούνησε το κεφάλι της αρνητικά και απάντησε με σιγουριά: «Όχι, είναι μια χαρά. Προτιμώ να μη διακινδυνεύσω τέτοια πειράματα σήμερα».

Η Οντίν ένιωσε να συμπονά τη μητέρα της, η οποία, αντίθετα με τον πατέρα Ζακ, λειτουργούσε πάντα στην κόψη του ξυραφιού, με νεύρα τεντωμένα, ισορροπώντας σε μια αέναη μάχη

ενάντια στον χρόνο, τις προμήθειες και τα οικονομικά του *café*. Ωστόσο και παρά το αίτημά της για βοήθεια, η μαντάμ Μπελάνζ συνέχισε να διώχνει από τη μέση ανυπόμονα την κόρη της, σαν να ήταν πέρα από φανερό πως αυτή η μικρή και πολυάσχολη κουζίνα δεν μπορούσε να χωρέσει δύο ενήλικες γυναίκες.

Σπρώχνοντας μια ατίθαση μπουκλα από το μέτωπο με τον ελαφρά αλευρωμένο καρπό της, η μαντάμ Μπελάνζ είπε: «*Vite, vite*,* πίσω στη δουλειά σου». Και αμέσως μετά φώναξε προειδοποιώντας την: «*Attention!*» Την ίδια στιγμή, η πίσω πόρτα της κουζίνας άνοιξε με δύναμη προς τα μέσα, καθώς το αγόρι που μοίραζε τα γαλακτοκομικά εισέβαλε με φόρα στο στενό δωμάτιο κουβαλώντας ένα τεράστιο κασόνι γεμάτο αυγά, διάφορα τυριά και κρέμα. Η Οντίν μόλις που πρόλαβε να κάνει στο πλάι.

Όσο η μητέρα της πλήρωνε τις προμήθειες, η Οντίν άδειασε το κασόνι επάνω σε ένα πελώριο τραπέζι στο κέντρο της κουζίνας. Είχε ξυπνήσει από τα χαράματα, αρχικά για να ετοιμάσει τη ζεστή σοκολάτα που απολάμβανε στα γρήγορα με τους γονείς της και έπειτα για να σερβίρει στους πελάτες τα *brioche*** και τον πρωινό καφέ τους. Στη συνέχεια, έβαλε τους ζωμούς να σιγοβράζουν και έκοψε τα λαχανικά στην αυλή· τώρα ήταν πια ώρα να ετοιμάσει τις σαλάτες για το μεσημεριανό.

Ωστόσο, φαινόταν πως η μητέρα της είχε μάλλον διαφορετικά σχέδια σήμερα για την Οντίν.

«Ετοίμασε απλώς μία σαλάτα, αλλά θέλω να είναι τέλεια. Προορίζεται για τον νέο μας *Patron*», της είπε αυστηρά η μαντάμ Μπελάνζ. «Και σημείωσε όλα τα υλικά που χρησιμοποιήσαμε για το σημερινό μεσημεριανό μενού, για το αρχείο μας».

* Γρήγορα, γρήγορα. (Σ.τ.Μ.)

** Ψωμάκια μπριός. (Σ.τ.Μ.)

Έσπρωξε με τον γοφό της ένα συρτάρι για να κλείσει και συμπλήρωσε αμέσως μετά: «Θα είναι τακτικός πελάτης και, φυσικά, δεν πρέπει να του σερβίρουμε τα ίδια και τα ίδια. Ξεκίνα να σημειώνεις *tout de suite* και άρχισε επιτέλους να αξιοποιείς όλα αυτά που έμαθες στο μοναστήρι!»

Η Οντίν τράβηξε από ένα ράφι το μαλακό, δερματόδετο καφέ σημειωματάριο που χρησιμοποιούσαν για αυτές τις περιπτώσεις – δώρο ενός ιδιοκτήτη χαρτοπωλείου ο οποίος γευμάτιζε στο *café* τρεις φορές την εβδομάδα. Άνοιξε στην πρώτη σελίδα, στην οποία υπήρχε μια υπέροχη καδραρισμένη ζωγραφιά από τσαμπιά σταφύλια κρεμασμένα σε μια κληματαριά. Μέσα στο πλαίσιο ήταν τυπωμένη μία γραμμή η οποία προοριζόταν να συμπληρωθεί με κάποιο *Nom*. Σκεφτόταν πως αυτός ο νέος *Patron* πρέπει να ήταν μάλλον κάποιος πολύ πλούσιος τραπεζίτης ή κάποιος διάσημος δικηγόρος.

Έκανε μια μικρή παύση.

«Ποιο είναι το όνομά του;» ρώτησε με περιέργεια.

Η μητέρα της κούνησε αδιάφορα την κουτάλα που κρατούσε.

«Ποιος ξέρει; Έχει πάρα πολλά χρήματα, αυτό είναι το μόνο που έχει σημασία!»

Έτσι, η Οντίν συμπλήρωσε απλώς ένα κεφαλαίο *P*. Έπειτα γύρισε σελίδα και έγραψε ψηλά την ημερομηνία, 2 *Απριλίου* 1936, το μενού της ημέρας, καταγράφοντας τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν και τον τρόπο με τον οποίο μαγειρεύτηκαν. Η μητέρα της κρατούσε τέτοια αρχεία μόνο για κάποιους επιφανείς πελάτες και ξεχωριστές περιστάσεις, όπως μεγάλα επίσημα γεύματα ή γαμήλιες δεξιώσεις. Αργότερα θα πρόσθετε σχόλια σχετικά με τις προσωπικές προτιμήσεις του *Patron* και τον τρόπο με τον οποίο κάποιες θα μπορούσαν να προσαρμοστούν καλύτερα στο εκλεπτυσμένο γούστο του.

Η μαντάμ Μπελάνζ σήκωσε το βλέμμα της από τις κατσαρόλες και είπε αποφασιστικά: «Αρκετά για τώρα. Άφησε το σημειωματάριο και έλα να πακετάρουμε το γεύμα!»

«Να πακετάρουμε;» ακούστηκε σαν ηχώ η απάντηση της ξαφνιασμένης Οντίν.

Το ύφος της μητέρας της ήταν πολύ σοβαρό.

«Ο άνδρας αυτός έχει νοικιάσει μια από τις βίλες που βρίσκονται στην κορυφή του λόφου. Εδώ είναι η διεύθυνση», της είπε, δίνοντάς της ένα χαρτάκι που έβγαλε από την τσέπη της. «Θα χρησιμοποιείς το ποδήλατό σου για να του πηγαίνεις το μεσημεριανό του κάθε μέρα».

«Μα τι είμαι εγώ; Υπηρέτρια;» απάντησε αγανακτισμένη η Οντίν. «Από πότε κάνουμε παράδοση κατ' οίκον; Ποιος είναι αυτός ο άνδρας επιτέλους που δεν μπορεί να έρχεται στο *café* για να γευματίσει όπως όλοι οι άλλοι;»

Η μαντάμ Μπελάνζ τότε της είπε: «Είναι κάποιος *très célèbre** από το Παρίσι. Μιλάει γαλλικά, όμως άκουσα πως είναι Ισπανός. Διδάχτηκε ισπανικά στο μοναστήρι, σωστά;»

«Λίγα», απάντησε επιφυλακτικά η Οντίν.

«Να λοιπόν που τελικά μπορεί και να φανούν χρήσιμα», απάντησε η μητέρα της και έπειτα κοίταξε γύρω της αποφασιστικά. «Βρες μου τώρα εκείνη την ωραία ριγωτή καράφα για το κρασί», είπε η μαντάμ Μπελάνζ.

«Μα είναι η αγαπημένη σου!» αντέδρασε η Οντίν. Και εκτός από αυτό, η πανέμορφη, ψηλή καράφα με τις ζωγραφισμένες στο χέρι ροζ και γαλάζιες ρίγες ήταν κάτι που της είχαν υποσχεθεί για το σεντούκι του γάμου της – αν ποτέ έφτανε αυτή η στιγμή. Η μητέρα της σήκωσε αδιάφορα τους ώμους και η

* Πολύ διάσημος. (Σ.τ.Μ.)

Οντίν μουρμούρισε ενοχλημένη: «Ελπίζω αυτός ο μυστηριώδης Ισπανός να την εκτιμήσει».

Έπρεπε να κινηθεί σβέλτα τώρα γιατί το φαγητό ήταν σχεδόν έτοιμο. Πακετάρισαν το γεύμα μέσα σε ένα θερμαινόμενο μεταλλικό κουτί, τυλίγοντας σφιχτά κάθε πιάτο με τις υφασμάτινες λευκές και κόκκινες πετσέτες της κουζίνας. Έπειτα η Οντίν κατέβηκε στο υπόγειο και γέμισε έναν ασκό από χοιρόδερμα με το σπιτικό κρασί που φύλασσαν στο μεγάλο δρύινο βαρέλι. Όταν το έφερε επάνω, η μαντάμ Μπελάνζ έδωσε εντολές σε έναν από τους σερβιτόρους να κουβαλήσει έξω το κουτί και να το δέσει καλά μέσα στο μεταλλικό καλάθι του ποδηλάτου της Οντίν.

«*Alors!** Άκουσέ με προσεκτικά». Η μητέρα της την κοίταξε αυστηρά στα μάτια. «Μπαίνεις στο σπίτι του *Patron* από την πλαϊνή πόρτα, την οποία θα έχει αφήσει ξεκλειδωτή για αυτό τον λόγο. Πηγαίνεις απευθείας στην κουζίνα. Ζεσταίνεις το φαγητό και του το σερβίρεις. Και φεύγεις αμέσως. Δεν περιμένεις να τον δεις να κατεβαίνει κάτω για να φάει». Η μαντάμ Μπελάνζ τσίμπησε την κόρη της στο μπράτσο. «Με ακούς, Οντίν;»

«Πόνεσα!» διαμαρτυρήθηκε η Οντίν. Τόση ώρα άκουγε προσεκτικά και ένιωθε πως δεν της άξιζε κάτι τέτοιο. Όμως η κατάκοπη μητέρα της κάποιες φορές ξέμενε απλώς από λέξεις και έδινε έμφαση στις διαταγές της με ένα γρήγορο μπατσάκι, αν κάποιος από την κουζίνα έκανε υπερβολικά πολλές ερωτήσεις. Στα νιάτα της η μαντάμ Μπελάνζ δεν είχε και πολλές ευκαιρίες να ενδώσει στην πολυτέλεια φιλοσοφικών ερωτημάτων και συζητήσεων με τους μεγάλους. Στον κόσμο της, τα παιδιά θεωρούνταν κάτι σαν μωρά κλωσόπουλα που τα αγαπούσες με τον ίδιο τρόπο

* Λοιπόν! (Σ.τ.Μ.)

όπως μια μαμά χήνα – τα τάζεις, τα κρατούσες ζεστά, τα μάθαινες πώς να υπερασπίζονται τον εαυτό τους και τα έσπρωχνες προς τη σωστή κατεύθυνση κάθε φορά που παραστρατούσαν.

Η μαντάμ Μπελάνζ επανέλαβε: «Μπαίνεις αθόρυβα, ετοιμάζεις το φαγητό, το σερβίρεις και φεύγεις αμέσως. Δεν τον φωνάζεις ούτε κάνεις καθόλου θόρυβο. Αργότερα, το ίδιο αθόρυβα, επιστρέφεις για να μαζέψεις τα πιάτα».

Η Οντίν ένιωθε πως ήθελε να ξεσπάσει σε γέλια ακούγοντας όλες αυτές τις παράλογες εντολές για το πώς θα τρύπωνε στην ξένη κουζίνα σαν τον κλέφτη. Όμως η μητέρα της μιλούσε πολύ σοβαρά και η Οντίν αναγνώρισε το βάρος της ευθύνης που της αναλογούσε.

«Κατάλαβα, *Maman*», απάντησε, πραγματικά πολύ περίεργη πια.

«Πάρε μαζί σου και τα λουλούδια από την τραπεζαρία. Επιστρέφοντας, θέλω να σταματήσεις στην αγορά και να αγοράσεις φρέσκα λουλούδια για το *café*», είπε η μαμά της χαμηλόφωνα, ψάχνοντας στην τσέπη της ποδιάς της για ψιλά. «Ορίστε». Και αμέσως μετά την έσπρωξε μαλακά με τον αγκώνα της. «Πήγαινε τώρα!»

Η Οντίν προχώρησε υπάκουα και πέρασε τις περιστρεφόμενες πόρτες που οδηγούσαν στην καλή τραπεζαρία, την οποία άνοιγαν αποκλειστικά και μόνο για το δείπνο. Το πρωινό και το μεσημεριανό σερβίρονταν πάντα έξω, με ήλιο ή βροχή, στην μπροστινή αυλή, εκεί όπου μια ανθεκτική λευκή και γκρίζα ριγωτή τέντα μπορούσε να ανοίξει σε λίγα λεπτά και να προστατεύσει τα τραπέζια που βρίσκονταν από κάτω.

Το *Café Paradis* βρισκόταν στο ισόγειο ενός τσιμεντένιου σπιτιού με τοίχους βαμμένους στο χρώμα του μελιού. Η οικογένεια της Οντίν ζούσε στα δωμάτια επάνω από το *café*. Στον

πρώτο όροφο υπήρχε μια κρεβατοκάμαρα με μπάνιο για τους γονείς της και μια μικρότερη κάμαρα για κάποιους περιστασιακούς φιλοξενούμενους. Σε αυτό τον μικρό ξενώνα έμεναν κάποτε οι δύο μεγαλύτεροι αδελφοί της, που είχαν όμως σκοτωθεί στον πόλεμο και αναπαύονταν τώρα στο κοιμητήριο του χωριού, δίπλα στα νήπια αδέρφια τους που είχαν πεθάνει από οστρακιά, πριν γεννηθεί η Οντίν. Στον δεύτερο και τελευταίο όροφο υπήρχε μόνο μια μικρή σοφίτα, φτιαγμένη αρχικά για το προσωπικό, η οποία ήταν το δωμάτιο της Οντίν από τότε που θυμόταν τον εαυτό της.

Διέσχισε τη σιωπηλή τραπεζαρία με το γυαλιστερό μασίφ ξύλινο δάπεδο, τις σκουρόχρωμες καρέκλες και τα τραπέζια και τους τοίχους με τη βαριά ξύλινη επένδυση. Απέναντι από το μπαρ υπήρχε ένας μεγάλος καθρέφτης με χρυσό πλαίσιο, καθώς και ένα κορνιζαρισμένο αντίγραφο του έργου *Κορίτσι στο Παράθυρο*, του αριστουργήματος του Ρέμπραντ το οποίο είχε φιλοτεχνηθεί το 1645.

«*Bonjour*», είπε η Οντίν στο κορίτσι του πίνακα, έτσι για καλή τύχη, όπως έκανε πάντα από τότε που ήταν παιδί.

Το κορίτσι στο πορτρέτο του Ρέμπραντ ήταν το ίδιο μυστηριώδες με τη *Mona Lisa* και η αλήθεια ήταν πως πολλοί κριτικοί τέχνης –συμπεριλαμβανομένων και κάποιων πελατών του *café*– διαφωνούσαν συχνά για το ποια μπορεί να ήταν. Ίσως μια αριστοκρατική κοπέλα, κρίνοντας από το κολιέ και τις λεπτομέρειες στην μπλούζα της; Ή μια απλή υπηρέτρια, παρατηρώντας καλύτερα τα αναποκοκκινισμένα μάγουλα και τα σηκωμένα μανίκια της; Ή, τέλος, μια πόρνη που ξεδιάντροπα άφηνε ακάλυπτη την άκρη από το μπούστο της ενώ κοίταζε σκυμμένη στους αγκώνες έξω από το παράθυρο;

Η Οντίν αγαπούσε πολύ αυτό τον πίνακα, εντυπωσιασμένη

από τον τρόπο με τον οποίο τα στρογγυλά λαμπερά μάτια του κοριτσιού έδειχναν να μπορούν να δουν τα πάντα, σαν καθετί που περνούσε από μπροστά της να ήταν ικανό να της τραβήξει το ενδιαφέρον. Και τώρα το κορίτσι έδειχνε να της λέει πονηρά: *Ξέρω τι είναι αυτό που ονειρεύεσαι. Νομίζεις πως έχεις τα προσόντα για να κατακτήσεις τον κόσμο;*

Η Οντίν κοίταξε κλεφτά την εικόνα της στον διπλανό καθρέφτη. Ήξερε πως δεν ήταν μια γυναίκα με μυστήριο, όμως το δέρμα της ήταν χρυσαφένιο, τα μάτια της είχαν ένα ζεστό, βαθύ καστανό χρώμα και τα μάγουλα και τα χείλη της ήταν ελαφρά αναψοκοκκινισμένα, από τις πρωινές, αμέτρητες δουλειές που είχε φροντίσει για το *café*. Ωστόσο, το πιο αξιοπρόσεκτο χαρακτηριστικό επάνω της ήταν τα πολύ μακριά, σκουρόχρωμα μαλλιά που έπεφταν πλούσια και μεταξένια στην πλάτη της. Ένα αγόρι τής είχε πει κάποτε πως αυτές οι υπέροχες κυματιστές μπούκλες ήταν το χαρακτηριστικό που συμβόλιζε τα δεκάδες πανέξυπνα ερωτήματα και τις ατέλειωτες καινούργιες ιδέες που χόρευαν συνεχώς μέσα στο κεφάλι της.

Το όνομα του αγοριού ήταν Λικ και είχαν ερωτευτεί ο ένας τον άλλον με την πρώτη ματιά – η πρώτη, αληθινή νεανική αγάπη και για τους δύο. Εκείνος είχε μείνει ορφανός στα δεκατέσσερα, κάτι που τον ανάγκασε να εγκαταλείψει το σχολείο, ξεκινώντας να εργάζεται σκληρά ως βοηθός του ψαρά που τον προσέλαβε. Κάθε φορά που ο Λικ έφτανε μπροστά στην πίσω πόρτα του *café* για να παραδώσει το κασόνι με την προσεκτικά τακτοποιημένη ολόφρεσκη ψαριά της ημέρας, κρατούσε συχνά και ένα μικρό δώρο για την Οντίν – ένα κοχύλι, μια μικροσκοπική φραουλιά, ένα ξύλινο κολιέ ζωγραφισμένο στο χέρι το οποίο ήταν αγορασμένο από έναν ναυτικό που ερχόταν από μακρινές, εξωτικές χώρες.